

læst selve Ribe Artikler af 1542, at Grunden, hvorfor man i disse Artikler har bestemt, at nu skulde der vælges Valgmænd, er den, som Artiklerne selv sige, at Superintendenten havde foredraget for Kongen, at, saaledes som det nu var, hvor Alle i Menigheden havde Tilladelse til at stemme, trættes man om, hvem der skulde vælges, og det skete ofte, at den, der havde meest Slægt og fleest Venner i Sognet, blev Præst, og ikke den, der var dygtig og lærd nok til at være det. Nu overlader jeg til det ærede Thing at dømmе, om dette taler til Fordeel for Forslaget om Valgmænd, at man i sin Tid paa Grund af de Misbrug, som havde fundet Sted, fandt at maatte vælge det Nødmiddel i 1542 at vælge Valgmænd.

Søgsbro: Jeg kan forfikkre det ærede Medlem, at jeg har læst de Ribe Artikler af 1542, men jeg kan rigtignok aldeles ikke see, hvorledes de skulle bevise det, som han vilde have ud deraf, thi at man ikke vilde bruge den almindelige Valgret, fordi man havde seet, at der var fremkommet Misbrug deraf, og derfor vilde have Valgmænd indførte, synes mig netop at tale for Valgmændsinstitutionen. Det har altsaa viist sig, at den almindelige Valgret, som det ærede Medlem holder saa stærkt paa, saasnart det gaaer løs paa Valgmændsinstitutionen, men ellers i sit Forslag ikke lader komme synderlig til sin Ret, ikke har været saa heldig, som man dengang idetmindste antog, at Valgmænd vilde være, og naar det er blevet fremført, navnlig af det ærede Medlem for Svendborg (S. N. Hansen), at vi ikke skulde gaae tilbage til de gamle Dage og nøies med, hvad man dengang havde, vil jeg sige: Blot vi kunde faae tilbage, hvad vi dengang havde. Det er netop Ulykken, at den udstrakte Valgret fra Reformationens sidste Tid er efterhaanden tagen saaledes bort, at der ikke er Spor tilbage deraf, og derfor maae vi see at faae Noget tilbage igjen. Det er ingen Grund, at det er gammelt, tværtimod, det var Frihedens Dage, og jo mere vi faae tilbage af dem, naar vi forøvrigt ikke udsætte os for Fare derved, desto bedre er det virkelig for os. Jeg kan heller ikke see, at de Grunde, som det ærede Medlem for Svendborg anførte mod Valgmændsinstitu-

tionen, vare saa stærke, som den ærede Ordfører vilde gjøre dem til. Saavidt jeg hørte dem, gif de væsentlig ud paa, at det, som disse Mænd skulde gjøre, nemlig gennemgaae Ansøgninger, kunde ogsaa andre Mænd i Sognet gjøre. Ja ganske vist, Andre kunne ogsaa gjøre det, men der er stor Forskjel paa, om Noget gjør det med fuld Bevidsthed om, at der paahviler ham et Ansvar, fordi Sognet har sat ham til at gjøre det, eller om Noget gjør det for sit eget Vedkommende og søger at faae saa Mange som muligt med sig. Det er dette, som har gjort, at jeg strax fremhævede, at jeg troer, at denne Gennemgaaen af Ansøgninger af Valgmænd, udnævnte ved deres Medborgeres Tillid, vil blive ganske anderledes sand og samvittighedsfuld end den, som stæer af de Enkelte, som Lyst eller Interesse kan drive dertil, og at dernæst ogsaa Afgjørelsen vil blive langt omhyggeligere end den, som vil komme tilveie gennem disse enkelte Mænd og dem, de igjen ville drage med sig. Jeg indrømmer, at dersom Menneskene vare saa gode, som de burde være, kunde man godt undvære Valgmænd og godt give Valget i Hænderne paa Alle, men Menneskene ere nu engang ikke, som de burde være, mindst efterat Menighederne i et Par Hundrede Aar have været undbragne al Indflydelse paa Valget af deres Præster. Man maa saaledes gaae noget lempelig tilbærks, og derfor troer jeg, at Valgmændsraadet er en Udvei, idetmindste indtil man kan gaae videre. Om de skulde vælges efter Forholdstalsvalg eller ikke, er naturligvis Noget, som hører til Enkelthederne, og som man vel kan tage bort, men naar man seer hen til, hvorledes Livet omkring i vore Menigheder er, troer jeg, at man maa ønske, at Valget stæer paa denne Maade, thi det er den bedste Veie til at forebygge, at der kommer Splid ind i Menighederne. Den Uenighed, som er i Menigheden, kan da komme frem itide, og det er virkelig ikke blot Nyslinge Uenighed, hvori der er Uenighed tilstede, men rundt omkring i Landet er der allerede forskjellige Retninger, og der vil, efterhaanden som Friheden og Livet udbreder sig, komme endnu flere, og det paa flere Steder. Jo mere Alvor der er i et Sogn, og jo mere — thi det er tem-